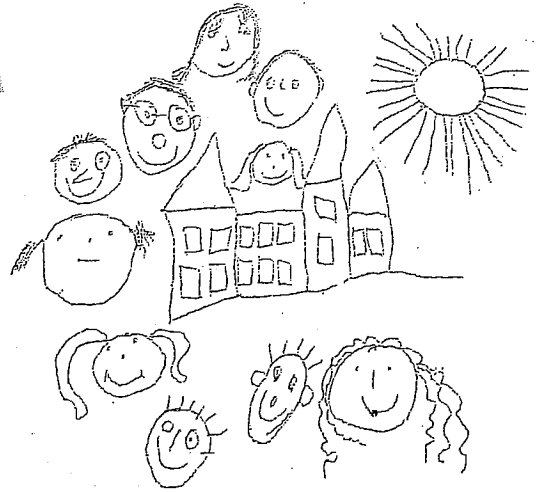

PASACIŅA

Nr. 91 2011.gada oktobris

CENA: DIVI PALDIES

www.pasacina.beverina.lv

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☀☀

✓ *Lapa aiz lapas, kopā pa lapām*

Sporta aktivitātes brīvā dabā, kustību prieks un pozitīvas emocijas ir bērnu harmoniskas attīstības nosacījums. 13.oktobrī visi Pasacēni kopā ar Lapu Rūķi skrēja rudens krosu. Tā jau ir tradīcija – priecāties par mūsu zelta rudeni un sportot. Lapa aiz lapas – tā lapu deja, kopā pa lapām – mūsu skrējieni nelīdzenā apvidū pa iezīmētu trasi.

Kopā ar Lapu Rūķi bērni "sarunājās" ar lapām, noskaidroja, kas tas ir kross, izstaigāja ceļu, pa kuru jāskrien un apskatīja visu ar krāsaino lentu atzīmēto trasi.

Krosa distanci bērni skrēja pa četri vienā skrējienā. Auklītes uzmanīgi sekoja, lai bērni pareizā vietā pagrieztos skrējiena turpinājumam, bet pārējie gaidīja skrējējus finišā, kur uzvarētājs pārrāva finiša lentu.

Lapu Rūķa TENCINĀJUMU par piedalīšanos krosā saņēma visas grupas.

Anita

✓ *Mūrmuižas jaunie zinātnieki izzina Z(in)OO Cēsīs*

2011. gada 21.oktobrī lielie un zinātkārie PII Pasaciņa 5.grupas bērni kopā ar audzinātājiem izzināja jauno bērnu zinātnes centru Z(in)OO Cēsīs.

Brauciens un ekskursija bija ļoti gaidīta, jo beidzot arī viņi - visa grupiņa kopā devās ekskursijā mazliet tālāk par novada teritoriju! Ja jau ekskursija, tad nopietni, un šajā dienā bērni varēja negulēt pusdienas laiku, kas bija liels notikums – apziņa, ka jau tik lieli, ka pusdienas laikā var braukt ekskursijā!

Z(in)OO ir jauns interaktīvs izziņāšanas un mācīšanās centrs, kas atklāts tikai šī gada septembra sākumā. Z(in)OO ir palīgs, lai atklātu, rosinātu bērnos un skolēnos dabisko zinātkāri par sevi, apkārtējo pasauli un tehnoloģijām.

Z(in)oo piedāvā interaktīvas ekspozīcijas, lai apmeklētāji paši varētu izmēģināt dažādas tehnoloģijas un pārbaudīt dabas likumus: trenēt atmiņu, mācīties matemātiku lēkājot, būvēt torņus, pārvietot priekšmetus,

„PASACIŅAS” ĪSZIŅAS ☀☀

trenēt domāšanu, loģiku un radošumu, apsēsties un naglu krēsli, trenēt līdzsvaru ejot pa nostieptu virvi, izbaudīt gravitāciju šūpolēs, izprast berzi braucot ar neparastiem kartingiem, redzēt skaņu, veidot zobratu pārneseumus, saprast katapultas darbības principus, būvēt un vadīt robotus, redzēt zibeni, kustināt priekšmetus ar domu spēku un daudz ko citu.

Bērniem šīs bija aizraujošas un ierosmes pilnas stundas. Nozīmīgi, ka visu drīkstēja aizmigt, izmēģināt, uzdot jautājumus un spēlēt – neviens neteica – to nedrīkst! Aktīvi un aizraujoši Z(in)OO pavadījām vairāk kā divas stundas bez „garlaika dulleņa” piezagšanās. Darbošanās ar piedāvātajiem eksponātiem spēlēs veidā un vienkārši atraisīja interesi un izziņas prieku. Cerams, ka Z(in)oo kļūs par draugu šiem mazajiem un zinātkārajiem gudriniekiem nākotnē un šī bija tikai pirmā viesošāns bērnu zinātnes centrā. Z(in)OO ir vieta, kurā var atgriezties kopā ar ģimeni un saturīgi spēlējoties izziņāt dabas un fizikas likumus, un pavadīt laiku kopā.

Pēc zinātnes centra devāmies apskatīt Cēsu melno gulbīšu ģimeni, kur bērni apēda līdzpaņemto launadziņu. Un kas tad tā par ekskursiju bez saldējuma, kuru visi notiesāja ar lielu baudu!

Kad launadziņš apēsts, laiks nedaudz paspēlēties daudzveidīgajā Cēsu parka bērnu rotaļu laukumā – te ir savādāki rotaļu elementi un māja vislielākajā Cēsu parka kokā!

Bērni ekskursiju bija pelnījuši, jo ne tikai čakli un zinātkāri mācās un gatavojas skolai, bet visi kopā lasīja arī zīles!

Nu jau jāgatavojas un jāplāno īsts pavasara pārgājiens ar ugunsgrū, pikniku un spēlēm. To vēl pirms došanās uz skolu vajadzētu izbaudīt visiem kopā!

Jēkaba mamma Aija

✓ *Foto mirkļi, kas tverti Bērnu Zinātnes centrā Cēsīs, apskatāmi PII „Pasaciņa” mājas lapā:*

www.pasacina.beverina.lv

„PASACIŅAS” TĒMA ☀☀☀☀

Kur paliek mūsu mazie ģēniji?

Valdis Celms* stāsta par bērna iztēles pasauli, vidi, kas attīsta, veicina radošumu* un pieaugušo radīto mākslīgo pasauli, kas nokauj mazuļa talantus:

„Bērns pasauli iepazīst caur rotaļu vidi, ko rada pieaugušie. Lūk, tas arī ir izšķirošais brīdis, kad bērnu iespējams ievirzīt tā, lai turpmāk viņš veidotos par atšķirīgu, spilgtu personību. Šai videi caur rotaļām būtu jāattīsta zinātkāre, iztēle*, radošums. Otra ievirze: patērētājs kopš mazotnes, kas negrib pasauli iepazīt, bet patērēt – viņš grib to, šito un vēl kaut ko, aizvien vairāk un vairāk, bet viņam nav interesanti, un jau 15 gadu vecumā viņš ir no lietu pārpilnības noguris vecītis, nav radošs un nevar nostāties uz kājām. Cēlonis meklējams nevis patoloģijā, bet attieksmē pret bērnu rotaļu vecumā.

Visi mazie ir radoši ģēniji, bet kur tas paliek? Izrādās, ka pieaugušie viņus ievēd savā pasaulē, iemāca dzīvot „pareizi” – patiesībā nevis dzīvot, bet funkcionēt – pareizi lietot telefonu, naudu, ģērbties, taču pieaugušie tādējādi atražo paši sevi. Lai gan zinām, ka mūsu pasaule ir nepilnīga, mēs gribam, lai bērni iet tālāk par mums. Taču tas nevar notikt, ja noliek bērnu tādā pašā situācijā, kādā vecāki bijuši paši. Ja radošumu neattīsta, tad nekas labs nevar iznākt.”

Kādas prasības būtu jāizvirza rotaļu videi, ko vecākiem vajadzētu atcerēties un ņemt vērā? „Lai attīstītu fantāziju, videi jābūt daudzfunkcionālai, dažādi izmantojamai, tai jārosina iztēle un jāpalīdz atveidot fantāzijas un vidē piedzīvotos tēlus, jāaudzina estētiskās jūtas un ētiskā apziņa. Pirmā kolektīvā saskarsmes pieredze ir mājas pagalmā un bērnudārzā, kur videi ir jābūt bērna fiziskajam mērogam piemērotai. Kur bērnam ir mīļākā vieta? Zem galda, dīvāna, krēsla vai segas, kur viņš piedzīvo iztēles ceļojumus un laika sprīžus, ko atcerēsies visu mūžu, tās ir spēles uz grīdas – saules zaķīšu ķeršana, ēnu teātris, putekļu rotaļas. Tie visi viņam ir reāli, nozīmīgi piedzīvojumi un pārdzīvojumi. Kāda mamma teica, ka bērns gūst impulsu no viena zieda, skudras, putna. Jā, bērns nav jāpārsteidz ar lieliem izmēriem, sak’, es tev parādīšu lielāko ziloni pasaulē – tas nav viņa mērogā. Atrodoties iztēles pasaulē, bērns ar pasauli saprot to, ko mēs, pieaugušie, skaidrojam un gribam iemācīt. Ir jāļauj bērnam iegūt pieredzi saskarsmē ar dabu – arī slapjās kājas, nosalušās rokas un deguni pieder pie pasaules iepazīšanas. Spēļu robežās ir jārod arī darba iespējas – vākt un lasīt žagariņus, zilītes, puķītes. Tas attīsta kustību koordināciju, līdzsvaru.

Bērna pieredzei vajadzētu nodrošināt saskarsmes iespēju ar dažādām virsmām un faktūrām – glužu tepiķi, akmeņainu celiņu, zālienu, dubļiem un smiltīm. Smilšu kaste vien ir par maz – vajadzīgs koks, metāls, akmens, stikls. Bērnam intuitīvi jāiemācās sajūst kraujas maļu. Nereti nelaiemes notiek, jo bērni nav radināti attīstīt intuīciju. Ja bērns pagalma vidū iekrīt diķī, tas nozīmē, ka viņam trūkst emocionālās saiknes ar māti, kurai vajadzētu just, kad bērns tuvojas robežai. Nevar uzlikt

„PASACIŅAS” TĒMA ☀☀☀☀

sētiņu un atstāt bērnu tajā, jo viņa pasaules izzināšanas tieksme ir pārvarēt šķēršļus. Arī pirksta pielikšana pie karstas plīts ir pārbaude, vai mamma runā taisnību vai vienkārši kaut ko neļauj. Bez zilumiem un maziem apdegumiem neviens nav izaudzis. Ir svarīgi izjust gaismas, ēnas, krāsas, formu, siluetu, tumsu, krēslu – visu, ko var redzēt. Bērnam jāiemācās orientēties tumsā, kas ir piedzīvojums, un jāsajūt, ka gaisma un tumsa ir divas pasaules puses, kas papildina viena otru. Svarīgi ļaut bērnam izjust telpu, tās apjomu – šaura, liela, maza, telpa, kas nospiež, un telpa, kas ir saskaņā ar tevi. Vēlāk rotaļa iemāca sociālās lomas – iekļauties aplī, nokļūt tā centrā, tevi ķer, vai tev ir jāķer, vienu brīdi tu uzvari, otru zaudē – to, kas mūsu dzīvē notiek, jo vienu brīdi esam augšā, vienu brīdi lejā, bet ir jānoturas kopumā, ir jābūt uzvaras prieks un zaudējuma izmisums. Iepazīstot skaņas, nepavisam labākais nav televizors vai radio. Īstā skaņu iepazīšana notiek dzīvē dabā, caur mūzikas instrumentiem. Iztēles attīstīšana ir saistīta ar prasmi domāt un analizēt iztēles tēlus.”

Ko vēl var darīt visagrīnākajā vecumā? „Radināt pie kultūrām. Tas ir pilnīgi nepareizs priekšstats, ka veikals piedāvā visu, ko mazajam vajag. Nē, veikals piedāvā visu, ko var pārdot, nevis bērnam vajag. Viņam vajag ko vairāk. Ieejot veikalā, es redzu bērnu kosmētiku un apģērbu, kas mazas meitenes māca būt par modes dāmām. No rotaļlietu klāsta ir policista, karavīra, mājsaimnieces komplekts, Bārbijas, briesmoņi un supermeni, bet ir visai maz vai nav spēļlietu, kas saistītos ar Latviju.

Ir jāiemāca jēdzieni *es* un *mēs*, *savējais* un *svešais*, jo absolūtā atvērtība pasaulei, dvēsele vaļā nav nemaz tik laba, jo ne jau viss, kas pasaulē eksistē, ir labs un vajadzīgs, ir jāiemācās izvērtēt. Kā gan bērnam vērtēt, ja viņam netiek doti mūsu nacionālo, latvisko vērtību un tēlu sistēmā balstīti atskaites punkti, ja nav ģimenes un mātes dotā vēlējuma? Ir vajadzīga sajūta, kas ir labi un slikti saistībā ar mums, un tikai tad piensums no pasaules var bagātināt. Ja nav pamatu, nevis mēs rīkojamies ar savu dzīvi, bet citi rīkosies ar mūsu dzīvi.”

*Evija Hauka „Garīgās attīstības ceļš ejams tepat”
/Žurnāls Patiesā dzīve Nr.18/*

* **Valdis Celms** - latvju rakstu, tēlu un simbolikas pētnieks

* **Radošums** (radītspēja) jeb **kreativitāte** ir spēja radīt jaunas idejas vai konceptus. No zinātniska viedokļa, radošas domas rezultātā rodas gan oriģināla, gan piemērota ideja. Ikdienas uztverē radošums vienkārši ir māka radīt ko jaunu.

* **Iztēle** ir uztvere, kam nav ārējā stimula. Iztēle var parādīties jebkurā no pieciem sensorās modalitātes veidiem: to var uztvert vizuāli, ar dzirdi, kustībām, smaržu vai garšu. Vairumam cilvēku spēcīgākā ir redzes uztvere, tāpēc visbiežāk iztēle parādās vizuāli.

„PASACIŅAS” TĒMA ☀☀☀☀

Domāsim un darīsim kopā!

Veikls bērns – gudrs bērns!

Šajā un dažos nākamajos avīzītes numuros centīšos aprakstīt tās tēmas, kam jāpievērš uzmanība, ja ģimenē aug bērni pirmskolas vecumā. Arī tādām jautājumam kā gatavība un gatavošanās skolai.

Esmu pārliecināta, ka dzīve jūsu ģimenē norit veselīgi, ne pēc Bermuda trīsstūra principa: Virtuvs – Tualetes – TV, un daudz laika un pūļu veltāt bērnu audzināšanai. Paldies par ieguldīto mīlestību bērnos – tā ir medaļa, kuru saņemsiet, kad bērni izaugs. Visi kopā gādāsim, lai šī medaļa ir patīkama un salda.

Dārzā nav iespējams atrast divus pilnīgi vienādu kartupeļus, kur nu, vēl salīdzināt divus bērnus! Viņi aug un attīstās atšķirīgi, arī augot vienā ģimenē. Taču ir vairākas kopīgas pazīmes un vērojumi, kas liecina par bērna normālu un pareizu attīstību.

Šoreiz par bērniem no 1- 3 gadu vecumam.

15 mēneši

Izrunā 20 un vairāk vārdus. Tie var būt saprotami tikai mammai un tētim, bet tie jau ir vārdi.

Spēj paveikt 2 uzdevumus (Aizej uz virtuvi, atnes ābolu!)

Tur zīmūlīti un ar to švīkā uz papīra. Satvēriens vēl nav pareizs, jo pirkstu muskulatūra nav gatava šādam tvērienam.

Tur karoti ēšanas laikā un kaut ko jau ēd arī pats.

Māk uzlikt 5 klucīšus vienu uz otra – uzbūvēt torni, lai tas nesagāžas.

Patstāvīgi staigā, bet gadās bieži krist, jo līdzsvara sajūta vēl nav nobriedusi.

18 mēneši

Cenšas veidot vienkāršu frāzi no 2 vārdiem (Auva vau!)

Visu grib paveikt patstāvīgi, ļaujiet viņam rīkoties! Mērķtiecīgi un čakli švīkā ar zīmuli, pats ar rociņu pieturot papīra lapu.

Mēģina pats ēst, lūdzu, neliedziet to! Grīda un paklājs pacietīs sīkas neērtības.

Atkārti redzēto. Rādiet bērniem, viņi noteikti to apgūs. Izvērtējiet, vai viss bērniem jāredz, jo bērni atdarinās visu!

Stabili staigā, reti paklūp.

21 mēnesis

Spēj nosaukt priekšmetus attēlā.

Prot paprasīt palīdzību pieaugušajam (Aiztaisi, lūdzu!)

Zīmē uz papīra. Jau reti gadāsies uzzīmēt uz galda.

Patstāvīgi paēd.

Spēj iemest tenisa bumbu kastē no 3 soļi attāluma.

Mēģina skriet. Mudiniet viņu skriet, kustēties!

24 mēneši

Uzdod pirmos jautājumus. (Kas? Kur?) Atrodiet laiku,

„PASACIŅAS” TĒMA ☀☀☀☀

atbildiet, paslavējiet mazo censoni!

Sarunājas ar bērniem, bet kopīgās rotaļās vēl neiesaistās, spēlējas it kā blakus. Šis nav īstais laiks, lai mazulis atrastos visu dienu bērnu dārzīņā.

Velk horizontālas un vertikālas līnijas.

Iet uz podiņa, iztiek bez pamperiem.

Cenšas noķert lielu bumbu, un viņam tas izdodas. Uzspēlējiet, attīstiet bērnam koordināciju!

Māk ar pieturēšanos kāpt pa kāpnēm uz augšu un lejā. Ļaujiet viņam kāpt!

30 mēneši

Turpinās jautājumu periods, priecāties par to!

Spēj pastāstīt, kas noticis – īsi un vienkārši.

Uzzīmē slēgtu līniju, piemēram, kaut ko līdzīgu aplim. Ļaujiet zīmēt smiltīs, sniegā, brokastu putriņā!

Reti piečurā bikšītes. Ja nu tad, kad aizrāviens rotaļās.

Māk atpogāt 3 podziņas. Aizpogāt vēl ne, palīdziet, rādiet, kā tas pareizi jādara.

Jau labi skrien.

36 mēneši

Var pastāstīt, ko darīja pa dienu, ko redzēja.

Spēlējoties iejūtas dažādās lomās. Spēlējiet teātri! Vislabākie aktieri pasaulē ir bērni.

Var uzzīmēt ābolu, bumbu, citus priekšmetus.

Pats māk saģērbties un noģērbties 10 minūtēs, ja tas pirms tam ir iemācīts.

Uzceļ stabilu torni no 10 klucīšiem.

Spēj uzkāpt un nokāpt pa kāpnēm bez palīdzības. Šis saraksts ir pavisam īss. Jūsu bērni prot un var vēl daudz, daudz ko. Māciet saviem bērniem, rādot piemēru. Viņi lieliski prot atdarināt. Morāles lasīšana vai vārdu plūdi bērnam pa vienu ausi iekšā, pa abām ārā, bet darbiņš, kas darīts ar savām rokām vai saskatīts, kā to tētis vai mamma dara, paliek prātā uz visu dzīvi. Ļausim bērnam izdzīvot katru darbību.

 Logopēde Ilona Salna Tālrunis: 29183835

E-pasts: ilona.salna@gmail.com

Skype: [isv131313](https://www.skype.com/user/isv131313)

twitter: [speech_therapy](https://twitter.com/speech_therapy)

Facebook: [isv131313](https://www.facebook.com/isv131313)

Mājas lapa: logopedia.lv

✓ Četrgadīgie Pasacēni Mūrmiūžas bibliotēkā

Ineses foto

„PASACIŅAS” VALODIŅA ☺☺

☺ Baiba uzrunā bērnus:

- Ejam mazgāt rociņas un neaizmirstam uzlocīt piedurknes.

Audris /3.g.v./:

- Baibu, tu mani *piedurknēsi*?

☺ Saruna 3-gadnieku grupā. Emīlija:

- Tomiņ, tu esi bijis maziņš?

Toms:

- Jā!

Emīlija turpina:

- Es arī. Man mājās bija maziņš *bodiciņš*, bet tagad ir lielas kleitas!

☺ Ēdot ābolus, Audris /3.g.v./ spriež:

- Es apēdīšu daudz ābolu, tad man uzpūtīsies vēders un es nevarēšu iet mājās!

Audzinātāja:

- Ko tad mēs darīsim?

Audris:

- Tad kad es nopūtišos, tad varēšu iet mājās!

☺ Sandijs /3.g.v./ uz audzinātāju:

- Tev šodien nav džinsi kājās!

Audzinātāja:

- Nav gan.

Sandijs turpina:

- Nuja, tev tagad ir *plikadīdas* kājas!

„PASACIŅAS” darbiņi novembrī

Tēmas:

- ❖ Balts tīrums, melnas aitiņas
- ❖ Nāc, nākdama Mārtiņdiena
- ❖ Es un mana Latvija
- ❖ Mēnešņš zvaigznes skaita

✓ *Alise brīnumzemē* – animācijas filma
01.11.plkst. 15.30

✓ *Mārtiņam zirgu pirk* – rotaļu brīdis
10.11.plkst. 10.00

✓ *Es un mana Latvija* – audzēkņu radošo darbu izstāde otrā stāva galerijā
15.11.

✓ *Sveicu Latviju dzimšanas dienā!* – svinīgs brīdis
17.11.plkst. 15.30

✓ Foto mirkli kopā ar *Mārites foto* –
21.11. plkst. 9.00

✓ Pedagoģiskās padomes sēde
24.11.

✓ Uzsākam akcijas no 01.11.

- *Vācam makulatūru!*
- *Vācam izlietotās baterijas!*

SVEICAM 🌸🌸🌸🌸🌸🌸

Vīni palika zaļi

salam par spīti,

Kad sarkanos ziedīņos

pārslo jau sniegs;

Kaut Tev dvēsele

būtu kā miķelītis,

Kura vasarai

ziemas pieskāriens nieks!

Kaut Tev dvēsele

būtu kā miķelītis,

kam par sīkāko

saules starīņu prieks...

/K.Apšukrūma/

DZIMŠANAS DIENĀ

VALĒRIJU KONONVIČU	01.11.
TOMU KĀRLI GINTERU	11.11.
ALISI POZŅAKU	11.11.
AMANDU BĒRZIŅU	13.11.
KLĀVU IVANOVU	13.11.
EGIJU DZĒRVI-TĀLUDU	18.11.
MARKUSU MIRUŠKINU	25.11.

VĀRDA DIENĀ

VENDIJU	02.11.
ĒRIKU	03.11.
ALEKSANDRU	08.11.
ALEKSU	08.11.
MARKUSU	10.11.
MĀRCI	10.11.
ALEKSANDRU	18.11.
ELIZABETE	19.11.
KEITU	25.11.

„PASACIŅAS” PALDIES ☺☺

☺ 3.grupiņas bērni *PALDIES* saka *Keitas mammītei* par brīnišķīgas pasakas lasīšanu

☺ 5.grupas vecākiem *PALDIES* par atsaucību veidojot rudens ražas izstādi grupā *Lielais PALDIES Jēkaba mammītei* par idejas realizāciju 5.grupiņas audzēkņu ekskursijai uz *Cēsīm*

☺ 6.grupiņas *PALDIES Toma mammītei* par atraktīvo grāmatīņas lasīšanu!